

Betænkning afgivet af Miljø- og Fødevareudvalget den 27. august 2026

Betænkning

over

Forslag til lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven)

[af ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen)]

1. Ændringsforslag

Ministeren for natur og dyrevelfærd har stillet 2 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af Cecilie Liv Hansen (UFG)) stemmer for de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (DF og DD) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* i udvalget (S) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Et *tredje mindretal* i udvalget (SF) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (V) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Et *femte mindretal* i udvalget (LA) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Et *sjette mindretal* i udvalget (M) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Et *syvende mindretal* i udvalget (KF) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Et *ottende mindretal* i udvalget (EL) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Et *niende mindretal* i udvalget (ALT) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Et *tiende mindretal* i udvalget (RV) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Et *ellevende mindretal* i udvalget (Cecilie Liv Hansen (UFG)) vil ved 3. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget.

Borgernes Parti, Inuit Ataqatigiit, Naleraq, Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Moderaterne, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Danmarksdemokraterne, Alternativet og Radikale Venstre

Partierne anmoder Tinget om, at lovforslaget efter 2. behandling henvises til fornyet behandling i udvalget.

Dansk Folkeparti

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget er bekymrede for, at lovforslaget vil gøre det dyrere at producere fødevarer i Danmark, og at regningen dermed ender hos danskerne i form af højere fødevarerpriser. Samtidig er Dansk Folkeparti bekymret for, at dansk fødevarerproduktion presses ud af landet, så Danmark bliver mere afhængigt af importerede fødevarer, hvilket kan svække forsyningssikkerheden.

DF bemærker endvidere, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser rækker ud over de umiddelbare produktionsomkostninger. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) har udarbejdet en vurdering af de erhvervsøkonomiske konsekvenser af den nye regulering i forbindelse med lovens udmøntende bekendtgørelser. Vurderingen indgår også som materiale i lovbehandlingen (L 5 – bilag 4). Heri er de løbende administrative byrder for virksomhederne opgjort til 210-290 mio. kr. årligt, omstillingsomkostningerne til 70-75 mio. kr. og de midlertidige overgangsomkostninger til ca. 60 mio. kr. Hertil kommer en anslået langsigtet negativ bnp-effekt på 225-300 mio. kr. Reguleringen bør derfor tilrettelægges, så eksisterende data fra fællesskemaer og myndigheder genbruges, indberetninger automatiseres og integreres, parallelle regnskaber undgås og der

opstilles et konkret mål for reduktion af de administrative byrder.

DF anerkender behovet for at passe på det danske vandmiljø og nedbringe udledningen af kvælstof. Men reguleringen skal bygge på et fagligt og dokumenteret grundlag, der skal være til at forstå og planlægge efter for den enkelte landmand.

DF finder det i den forbindelse stærkt betænkeligt, at den politiske aftale om den grønne trepart tog udgangspunkt i et reguleringstryk på højest 6.500 t kvælstof, mens det efterfølgende fastsatte braklægningspunkt indebærer et reguleringstryk på over 8.000 t kvælstof. Den valgte hybridmodel kan samtidig skævførde byrderne mellem bedrifter og oplandet, selv om den samlede miljøeffekt er den samme. I de hårdest regulerede oplande fordeles kvoten efter en model med 75 pct. tildeling med VISA-modellen og 25 pct. flad tildeling, selv om en ren VISA-model i visse scenarier er beregnet til at være 10-15 gange billigere. Så væsentlige afvigelser fra trepartsaftalens forudsætninger skal forklares, dokumenteres og forelægges Folketinget.

DF er bekymret over, at udledningskvoterne fra den 1. januar 2027 i praksis har betydning for landmandens markplan og for de afgrøder, der sås allerede efter høsten i 2026. Landmanden risikerer dermed at skulle træffe beslutninger, før de endelige regler og konsekvenser er kendt. Dansk Folkeparti er derudover bekymret for, at udledningsgrænserne og grundlaget for kvælstofindsatsen, herunder modeller, antagelser og faglige vurderinger, opdateres og bliver juridisk bindende uden offentlig inddragelse og uden de normale høringsprocesser. Det skaber usikkerhed om de rammer, som reguleringen bygger på, og begrænser mulighederne for gennemsigtighed og demokratisk kontrol.

Overgangen fra regulering efter planår til kalenderår betyder reelt, at den nye regulering får virkning fra august 2026 og ikke først fra august 2027. Dermed skal landmændene disponere, før de endelige udledningsgrænser, kompensationsregler, bekendtgørelser, værktøjer og kortgrundlag foreligger. Dansk Folkeparti mener derfor, at reguleringstarten bør udskydes til den 1. august 2027, så erhvervet får 1 fuldt dyrkningsår til at planlægge efter kendte regler, og så risikoen for dobbeltregulering og parallelle regnskaber fjernes.

Samtidig giver lovforslaget ministeren mulighed for efterfølgende at fastsætte en række væsentlige regler. Folketinget og erhvervet bør kende reglerne og konsekvenserne, før reguleringen får virkning.

DF finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at centrale dele af reguleringen overlades til senere ministerielle bekendtgørelser og brede bemyndigelser. De materielle kriterier, beregningsmetoder og retsvirkninger bør fremgå tilstrækkelig klart af loven, og Folketinget bør inddrages ved væsentlige ændringer. Der skal samtidig sikres gennemsigtighed, begrundelse, administrativ prøvelse og reelle klagemuligheder for den enkelte landmand.

Det er desuden problematisk, at Folketinget skal tage stilling til reguleringen, før den endelige kompensation er kendt. Det er fortsat uklart, hvilke virksomheder der kan

få kompensation, hvilke satser der gælder, og hvor stor kompensationen bliver for den enkelte bedrift.

Det er ikke tilstrækkeligt, at det samlede regnestykke går op for erhvervet som helhed, hvis den enkelte bedrift påføres et stort tab. Det skal være klart, hvordan tab og kompensation beregnes, herunder om der gælder en procentuel grænse for at få kompensation. Den enkelte landmand skal kunne se konsekvenserne for egen bedrift og vide, hvilken kompensation der kan forventes.

Den afsatte kompensationsramme på ca. 1,2 mia. kr. giver ikke i sig selv sikkerhed for, at den enkelte bedrift får dækket sit dokumenterede tab. Fordelingskriterier, satser, beregningsgrundlag og afgrænsningen af de kompensationsberettigede bedrifter skal derfor være fastlagt, inden reguleringen får virkning. Reguleringen kan medføre betydelige driftsøkonomiske tab, faldende jordpriser og særlige udfordringer for husdyrbedrifter og flere konflikter og erstatningssager, hvis kompensationen ikke følger den konkrete byrde.

Lige nu er der så stor usikkerhed om de økonomiske konsekvenser af forslaget, at det ikke kan udelukkes, at forslaget vil medføre ekspropriation af landbrug eller en stor milliardregning, der ikke er taget højde for, og som vil få finansieringen til at skride. Alene af den grund bør kvælstofreguleringen udskydes, indtil der er klarhed over de økonomiske konsekvenser for erhvervet og staten.

DF finder desuden, at landmanden skal have en reel mulighed for at anfægte det modelgrundlag, der fastlægger reguleringsbyrden. Retentionskort og modeller har direkte betydning for kvoter, kompensation, økonomi, proportionalitet og i særlige tilfælde ekspropriationsretlige spørgsmål. Dokumenterbare lokale målinger skal derfor kunne supplere eller korrigere modellerne, kort og modeller skal kvalitetssikres og opdateres løbende, og landmanden må ikke sanktioneres for dokumenterede myndighedsfejl.

Reguleringen skal samtidig give reel fleksibilitet. Jordbund, afgrøder og lokale forhold er forskellige. Det gælder ikke mindst grønsagsproduktionen, hvor flere afgrøder har behov for tilstrækkelig og rettidig tilførsel af kvælstof for at sikre udbytte og kvalitet. Landmanden og frugt- og grøntavlere skal kunne vælge de løsninger, der passer til bedriften, så længe den nødvendige miljøeffekt opnås.

Der skal endvidere findes en rimelig overgangsordning for efterafgrødebanken. Banken omfatter ca. 377.000 ha og omkring halvdelen af bedrifterne, men det forventes, at kun ca. 40 pct. af de konverterede værdier kan anvendes i afviklingsperioden, mens ca. 60 pct. bortfalder. Det mulige værditab og spørgsmålet om kompensation skal afklares, før ordningen afvikles.

DF mener ikke, at et stærkt dansk landbrug og et godt vandmiljø er hinandens modsætninger. Det ene udelukker ikke det andet. Indsatsen skal bygge på fakta, lokale forhold, ny teknologi og dokumenterede effekter. Målet skal være mere miljø for indsatsen, ikke bare mere regulering.

Den nationale markregulering må heller ikke underminere de frivillige lokale trepartsarbejde med vådområder, lavbundsprojekter, skovrejsning og natur. Lodsejernes tillid og deltagelse forudsætter, at de kender den resterende re-

gulering på deres bedrift, deres kvoter, eventuelle sprøjteforbud og kompensationen. Markreguleringen bør være et supplement, som gradvis rulles tilbage, efterhånden som de kollektive arealprojekter leverer de aftalte reduktioner.

På den baggrund kan Dansk Folkeparti ikke støtte lovforslaget.

Danmarksdemokraterne

Danmarksdemokraternes medlemmer af udvalget er grundlæggende imod den model for regulering af land- og skovbruget, som lovforslaget lægger op til. Danmarksdemokraterne finder det særlig problematisk, at lovforslaget efter vores opfattelse bygger på et – i flere henseender – utilstrækkeligt faktisk grundlag. Når der gennemføres så omfattende ændringer af rammevilkårene for et helt erhverv, bør det ske på et solidt og retvisende fagligt grundlag og med en klarhed over de økonomiske konsekvenser.

DD er samtidig stærkt bekymret for de konsekvenser, som den nye regulering kan få for danske landmænd og de mange virksomheder og arbejdspladser, der er knyttet til landbruget. Det gælder ikke mindst i lyset af den betydelige usikkerhed, der fortsat er om de økonomiske konsekvenser og det fremtidige kompensationsgrundlag. Det er efter vores opfattelse ikke rimeligt at pålægge danske producenter omfattende nye byrder, uden at der er tilstrækkelig sikkerhed for, hvordan de berørte virksomheder konkret kan få økonomien til at hænge sammen.

DD er desuden bekymret for konsekvenserne for dansk fødevarerproduktion. Særlig grønsagsproducenter risikerer at blive ramt hårdt af den nye regulering. Det kan i yderste konsekvens betyde, at produktionen må reduceres eller helt ophøre. Det finder Danmarksdemokraterne uacceptabelt – ikke mindst når regeringen samtidig har ambitioner om at styrke og øge produktionen af danske fødevarer og mere grønt i Danmark.

DD mener, at den grønne omstilling skal gå hånd i hånd med et stærkt og konkurrencedygtigt dansk landbrug og fødevarerhverv. Reguleringen må derfor ikke udformes på en måde, der risikerer at flytte produktion ud af Danmark eller lukke levedygtige danske virksomheder.

På den baggrund kan Danmarksdemokraterne ikke støtte lovforslaget og stemmer imod.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af *ministeren for natur og dyrevelfærd*, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af Cecilie Liv Hansen (UFG)):

Til § 57

1) I stk. 5, 1. pkt., udgår »11«.
[Lovteknisk ændring]

Til § 58

2) Efter nr. 8 indsættes:

»01. I § 44, stk. 5, der bliver stk. 4, ændres »stk. 3« til: »stk. 2«.

[Konsekvensændring]

Bemærkninger

Til nr. 1

Den foreslåede ændring indebærer, at henvisningen til husdyrbruglovens § 72, stk. 1, 3. pkt., der foreslås ændret i lovforslaget § 58, nr. 11, udgår af opregningen af de hjemmelsbestemmelser, der fremgår af lovforslagets § 57, stk. 5.

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter, da henvisningen til lovforslagets § 58, nr. 11, ved en fejl var medtaget i opregningen af hjemmelsbestemmelser i lovforslagets § 57, stk. 5.

Til nr. 2

Den foreslåede ændring indebærer en konsekvensændring af henvisningen i husdyrbruglovens § 44, stk. 5, til husdyrbruglovens § 44, stk. 3, der i medfør af lovforslagets § 58, nr. 8, bliver til stk. 2.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede ændring af husdyrbruglovens § 44 i lovforslagets § 58, nr. 8, der ved en fejl ikke var medtaget i det fremsatte lovforslag.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 25. juni 2026 og var til 1. behandling den 13. august 2026. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Fødevareudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og ministeren for natur og dyrevelfærd sendte den 12. juni 2026 dette udkast til udvalget, jf. MOF alm. del – bilag 55, folketingsåret 2025-26, 2. samling. Den 25. juni 2026 sendte ministeren for natur og dyrevelfærd høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 12 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 6 skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget to deputationer, der mundtligt har redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 72 spørgsmål til ministeren for natur og dyrevelfærd til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret med undtagelse af spørgsmål 52-72, som forventes besvaret inden 2. behandling.

Thomas Monberg (S) Fie Hækkerup (S) Eva Borchorst Mejnertz (S) Birgitte Vind (S) Matilde Powers (S)

Lars Aagaard (M) fmd. Ellen Emilie (M) Carl Valentin (SF) Jørgen Kvist (SF) Marianne Bigum (SF)

Nanna Bonde (SF) Rasmus Vestergaard Madsen (EL) Pil Christensen (EL) Line Krogh Lay (RV) Torsten Gejl (ALT)

Franciska Rosenkilde (ALT) Marie Bjerre (V) Søren Gade (V) Anni Matthiesen (V) Rune Bønnelykke (DF) nfmd.

Christian Kirk (DF) Allan Feldt (DF) Ole Birk Olesen (LA) Pernille Vermund (LA) Frederik Bloch Münster (KF)

Charlotte Green (KF) Kim Edberg Andersen (DD) Mads Fuglede (DD) Cecilie Liv Hansen (UFG)

Borgernes Parti, Inuit Ataqatigiit, Naleraq, Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	38	Radikale Venstre (RV)	10
Socialistisk Folkeparti (SF)	20	Alternativet (ALT)	5
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	18	Borgernes Parti – Lars Boje Mathiesen (BP)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Naleraq (N)	1
Moderaterne (M)	14	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	11	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	4
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	10		